

VIVEs kommunetal 2022.6: Flere voksne på stuerne – men relativt færre uddannede pædagoger

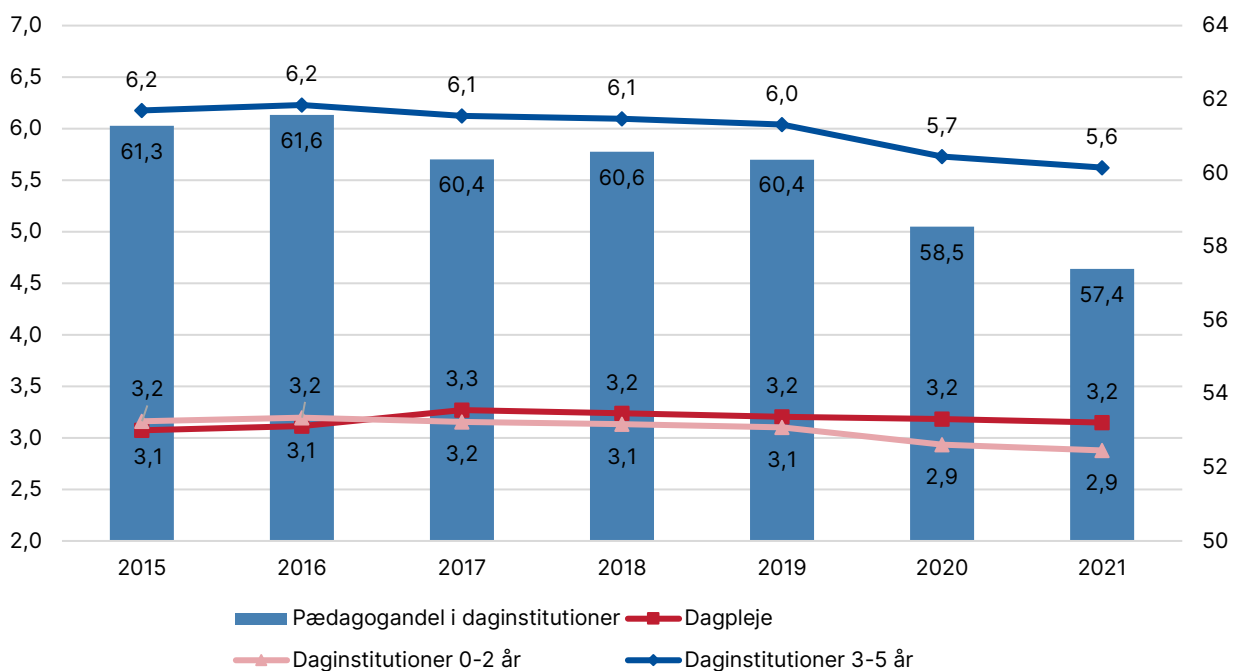
Der er kommet færre børn pr. voksen i daginstitutionerne i de seneste år, ikke mindst i yderkommuner. Personalnormeringerne er især forbedret ved at ansætte flere ikke-uddannede pædagogiske medarbejdere.

Både i vuggestuer og børnehaver er der kommet flere voksne pr. barn. Personalnormeringen i børnehaver (målt ved antallet af børn pr. voksen) er steget fra 6,2 børn pr. voksen i 2015 til 5,7 børn pr. voksen i 2021. I vuggestuer er normeringen i samme periode steget fra 3,2 til 2,9 børn pr. voksen. Der er dog betydelige forskelle i normeringen mellem kommuner.

Færre børn pr. voksen i daginstitutionerne – og relativt færre uddannede voksne

Siden 2015 er der blevet flere fuldtidsbeskæftigede voksne pr. barn i landets daginstitutioner, mens antallet af børn pr. voksen i dagplejen har ligget på 3,2-3,3 i alle årene. Figur 1 viser udviklingen i personalnormeringerne fra 2015 til 2021 i en gennemsnitskommune. Det skal understreges, at tallene ikke kan bruges til at sige noget om, hvorvidt kommunerne lever op til "Aftale om minimumsnormeringer" fra 2020, idet der i tallene her ikke er korrigeret for børn under 3 år i børnehaver, lederandel samt fraregning af personale ansat for statslig pulje til sociale normeringer.

Figur 1. Personalnormering i dagtilbud 2015-2021. Antal børn pr. voksen i dagpleje/daginstitutioner (venstre akse) og andel pædagoger i daginstitutioner.

Anm.: Uvægtede gennemsnit. For 2015 og 2016 mangler data for en del kommuner, og der indgår derfor færre kommuner i beregningen af landsgennemsnittet i disse år.

Tallene kan ikke bruges til at sige, i hvilket omfang kommunerne lever op til "Aftale om minimumsnormeringer" fra 2020, da der i aftalen er besluttet tre korrektioner af opgørelsesmetoden, som der ikke er taget højde for her (korrektion for børn under 3 år i børnehaver, lederandel samt fraregning af personale ansat for statslig pulje til sociale normeringer).

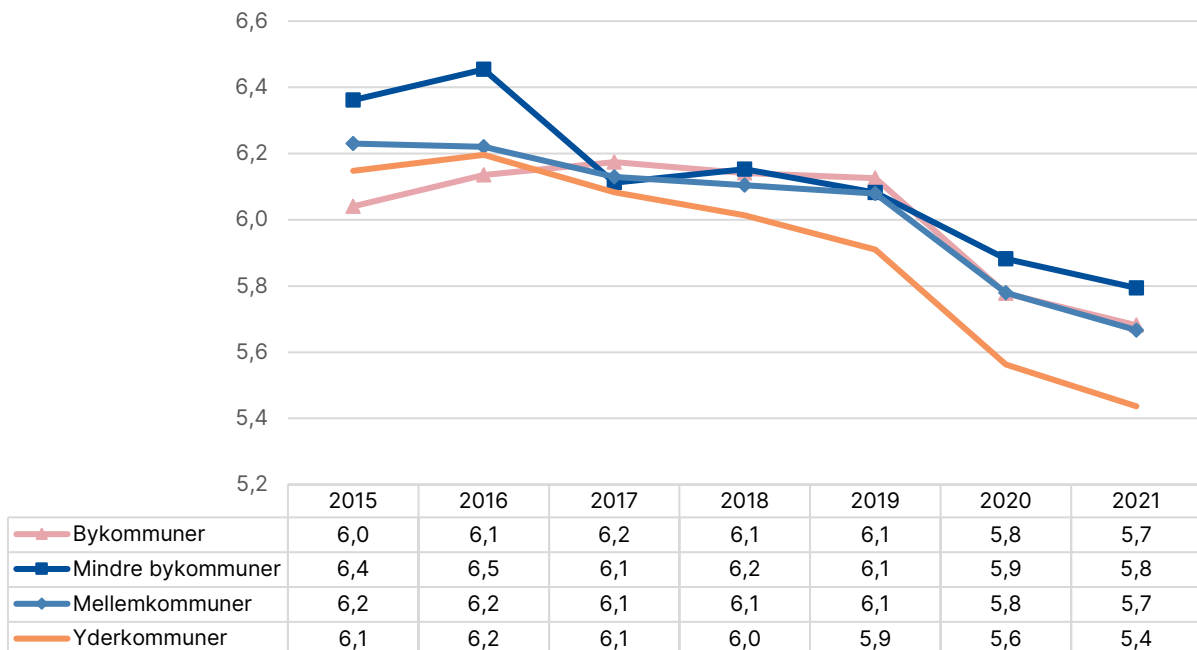
Kilde: ECO Nøgletal 2022 og Danmarks Statistikbank (BOERN1, BOERN2 og BOERN3).

Andelen af *uddannede* pædagoger blandt de voksne er faldet. Hvor pædagogandelen i gennemsnit var 61,3 % i 2015, er den i 2021 faldet til 57,4 %. Faldet skal dog snarere ses som udtryk for en stigning i antallet af uddannet personale frem for et fald i antallet af uddannede pædagoger. Endelig er det vigtigt at have for øje, at personalenormeringerne i 2020 og 2021 i nogen grad har været påvirket af covid-19-pandemien: Dels betød et øget antal syge- og karantænedage blandt personalet, at behovet for vikarer steg, samtidig blev institutionerne ramt af forsamlingslofter, hvorfor hold og stuer ofte måtte deles i flere mindre enheder, hvilket igen kan kræve mere personale.

Personalenormeringerne er steget mest i yderkommuner

Personalenormeringerne er højest i yderkommunerne, og det er samtidig her, at personalenormeringerne er steget mest. I figur 2 er kommunerne inddelt i fire grupper efter graden af by/land og andelen af borgere, der pendler til arbejde i en anden kommune. Gruppen af 'yderkommuner' omfatter eksempelvis 30 kommuner, hvor den største by har under 30.000 indbyggere, og hvor en relativt stor del af borgerne har langt til en større by og/eller pendler til arbejde i en anden kommune. Konkret var der i yderkommunerne i 2021 i gennemsnit 5,4 børn pr. voksen i børnehaverne, mens gennemsnittet i de andre kommunetyper lå mellem 5,7 og 5,8 børn pr. voksen. Samtidig er normeringen i yderkommunerne steget fra at ligge tæt på landsgennemsnittet – og under eksempelvis bykommunerne – til nu at ligge betragteligt over de øvrige kommunetyper. Årsagerne til udviklingen kan dels være politiske, hvor normeringerne i institutionerne bl.a. er øget som følge af politiske prioriteringer af minimumsnormeringer. Strukturelle forhold kan også spille ind, idet eksempelvis et faldende børnetal i flere yderkommuner kan tænkes at blive afspejlet i, at der bliver færre børn pr. voksen i daginstitutionerne. Endvidere kan det tænkes, at holddelingen under covid-19-pandemien har krævet relativt mere personale pr. barn i kommuner med større geografiske afstande og mindre institutioner.

Figur 2. Personalnormering i daginstitutioner 3-5 år. Antal børn pr. fuldtidsbeskæftiget 2015-2021. Efter kommunetype.

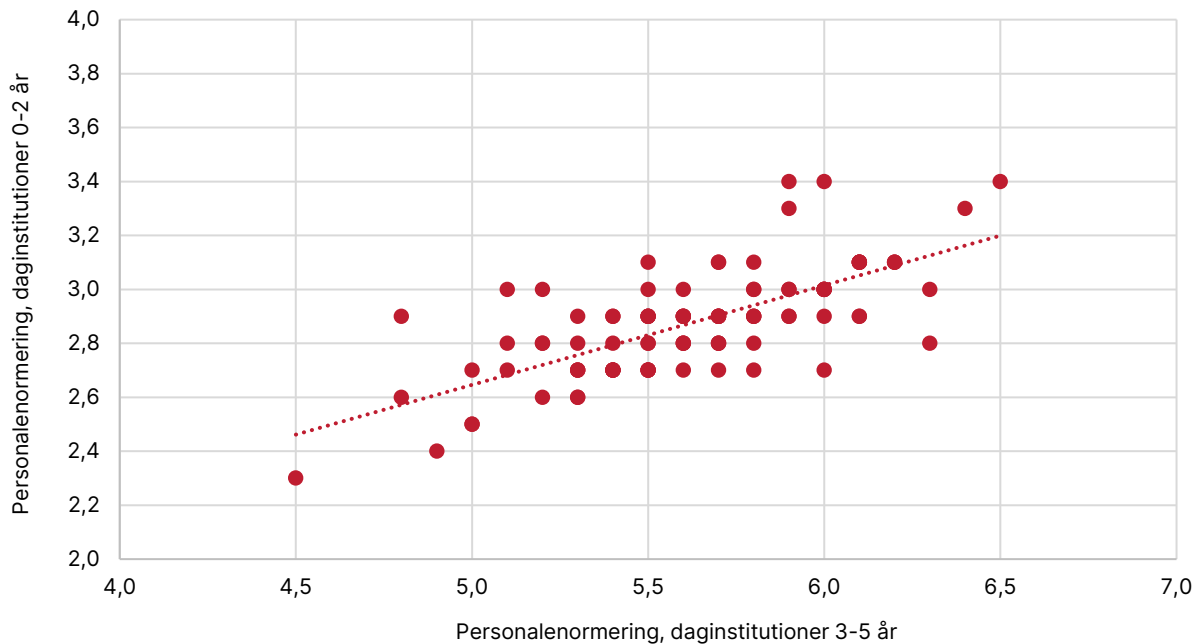
Anm.: Uvægtede gennemsnit. For 2015 og 2016 mangler data for en del kommuner, og der indgår derfor færre kommuner i beregningen af gennemsnittene i disse år.

Kilde: ECO Nøgletal 2022 og Danmarks Statistikbank (BOERN1, BOERN2 og BOERN3 samt oplysninger om kommunernes fordeling på kommunetyper fra "Afrapportering fra Finansieringsudvalget, Økonomi- og Indenrigsministeriet 2018": https://im.dk/media/8178/afrapportering_fra_finansieringsudvalget_feb_2018_pdfa.pdf

Tæt sammenhæng mellem personalenormeringer i vuggestuer og børnehaver

Kommuner med en relativ høj personalenormering i daginstitutioner for 0-2-årige har typisk også en relativ høj personalenormering for 3-5-årige. Op imod figur 3's øverste højre hjørne finder vi kommuner som Dragør, Greve, Holstebro og Randers med relativt mange børn pr. voksen i både vuggestuer og børnehaver. Omvendt finder vi ned imod figurens nederste venstre hjørne kommuner som Langeland, Lolland, Brøndby og Halsnæs med relativt få børn pr. voksen i både vuggestuer og børnehaver. Personalenormeringen i børnehaver i de enkelte kommuner i 2021 fremgår af landkortet i figur 4.

Figur 3. Sammenhæng mellem personalenormering i daginstitutioner 0-2 år og daginstitutioner 3-5 år. 2021.

Kilde: ECO Nøgletal 2022 og Danmarks Statistikbank (BOERN1, BOERN2 og BOERN3).

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, service og befolkningsmæssige sammensætning fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om dækningsgrader og personalenormeringer på dagtilbudsområdet:

- Tabel 5.18 Dagtilbud, personalenormering 2021
- Graf 5.29 Personalenormering daginstitutioner 3-5 år, 2015-2021.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Kurt Houlberg, professor i VIVE, tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk eller Mathias Ruge, senioranalytiker i VIVE, tlf. 33 48 08 16, maru@vive.dk.

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på \[vive.dk\]\(http://vive.dk\)](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 4. Personalnormering daginstitutioner 3-5 år. Antal børn pr. fuldtidsbeskæftiget 2021.

Kilde: ECO Nøgletal, <http://eco.vive.dk/landkort.asp>.

